

Datum	Vår beteckning	Sid
2026-05-20	2026/012899	1 (5)
Ert datum	Er beteckning	
2026-02-25	U2026/00068	

Enheten för människa och omgivning
Kristian Hansson, 010-730 9885
arbetsmiljoverket@av.se

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss – SOU 2026:4 Rektor i fokus – förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Arbetsmiljöverkets ställningstaganden och synpunkter lämnas med fokus på konsekvenser för rektorers arbetsbelastning, organisatoriska förutsättningar och styrkedja, med utgångspunkt i gällande arbetsmiljöreglering.

Arbetsmiljöverket ställningstaganden och skälen för dessa anges nedan i anslutning till respektive förslag.

Sammanfattningsvis bedömer Arbetsmiljöverket att förslagen kan bidra till positiva förändringar, men endast under förutsättning att arbetsmiljöperspektivet integreras fullt ut i genomförandet. Det innebär att arbetsmiljöarbetet måste ges de resurser, det mandat och det utrymme som krävs för att säkerställa en hållbar arbetssituation för rektorer.

Arbetsmiljöverket ser att utredningens förslag sammantaget har potential att stärka rektorers förutsättningar att utöva sitt uppdrag. Särskilt positivt är ambitionen att tydliggöra ansvar, avgränsa uppdraget och stärka det pedagogiska ledarskapet. Samtidigt vill myndigheten tydligt inskräpa att förslagets faktiska effekter i hög grad kommer att avgöras av hur de omsätts i praktiken.

Arbetsmiljöverket bedömer att många av de föreslagna förändringarna innebär ett fortsatt omfattande – och i vissa delar utökat – ansvar för rektorer. Detta gäller inte minst kopplingen mellan pedagogiskt ledarskap, organisatoriska ramar, resursfördelning och kvalitetsutveckling. Om inte detta ansvar motsvaras av reella förutsättningar finns en påtaglig risk att arbetsbelastningen för rektorer ökar, vilket kan leda till negativ påverkan på både arbetsmiljö, hälsa och verksamhetens kvalitet.

Det är därför avgörande att reformerna inte enbart innebär ett förtydligande av ansvar, utan också leder till konkreta förbättringar i rektorers arbetsmiljö. Arbetsmiljöverket vill särskilt betona följande:

- **Resurser och stöd måste stå i proportion till uppdraget.** För att rektorer ska kunna utöva det pedagogiska ledarskap som efterfrågas,

krävs tillräcklig bemanning, administrativt stöd och tillgång till ledningsfunktioner.

Postadress: Box 9082, 171 09 Solna
Telefon: 010-730 90 00
E-post: arbetsmiljoverket@av.se • Webbplats: av.se
Organisationsnummer: 202100-2148

- **Arbetsbelastningen måste vara hanterbar.** Begränsningar i delegationsmöjligheter och utökade krav riskerar annars att motverka syftet med reformen.
- **Det systematiska arbetsmiljöarbetet måste ges reellt utrymme.** Rektorer behöver tid, kompetens och organisatoriska förutsättningar för att arbeta förebyggande med arbetsmiljöfrågor, både för personal och elever.
- **Ansvarsfördelningen måste vara tydlig och fungera i praktiken.** Särskilt viktigt är att huvudmannens ansvar förutsätter ett aktivt stöd, inte enbart ett formellt ansvar.

Förslag 7.1.1 – Definition av rektorns pedagogiska ledarskap

Arbetsmiljöverket bedömer att en tydligare definition av rektorns pedagogiska ledarskap kan bidra till ökad klarhet i uppdraget. Samtidigt innebär formuleringen ett omfattande ansvar som inkluderar både pedagogisk utveckling, resursfördelning och organisatoriska ramar.

Detta riskerar att öka den organisatoriska och sociala belastningen på rektorer, särskilt om inte motsvarande förutsättningar säkerställs. Det är därför centralt att huvudmännen säkerställer rimliga chefsuppdrag i enlighet med kraven i arbetsmiljölagen, inklusive hanterbar arbetsbelastning och tillräckliga stödresurser.

Förslag 7.1.2 – Begränsning av rektors ansvarsområde

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget.

Att tydliggöra att rektorns ansvarsområde inte får vara mer omfattande än att uppdraget kan fullgöras är positivt ur arbetsmiljösynpunkt.

Myndigheten vill särskilt understryka att detta även har betydelse för elevernas arbetsmiljö, då rektorns möjligheter att utöva ett aktivt ledarskap påverkar skolans förmåga att förebygga ohälsa och risker även för elever.

Det är dock viktigt att bestämmelsen följs upp i praktiken, då det finns en risk att skrivningen annars får begränsad effekt.

Förslag 7.1.3 – Huvudmannens ansvar

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget.

Ett tydligt ansvar på huvudmannanivå är avgörande för att säkerställa att rektorer har organisatoriska förutsättningar som motsvarar arbetsmiljölagens krav. Det är särskilt viktigt att ansvarsfördelningen mellan huvudman, skolchef och rektor är tydlig för att undvika oklara mandat, vilket annars kan leda till organisatoriska risker.

Förslag 7.1.4 – Rektorns mandat över inre organisation

Arbetsmiljöverket skulle kunna tillstyrka förslaget om ett förtydligat mandat under förutsättning att mandatet åtföljs av tillräckliga resurser och administrativt stöd.

Ett utökat mandat skulle kunna bidra till bättre möjligheter att anpassa organisationen efter verksamhetens behov, men eftersom ett ökat mandat också innebär ett ökat ansvar kan det medföra högre arbetsbelastning.

Förslag 7.1.5 – Begränsade delegationsmöjligheter

Arbetsmiljöverket avstyrker förslaget.

Skälet är att Arbetsmiljöverket ser risker med att begränsa delegationsmöjligheterna. Om centrala uppgifter inte kan delegeras kan detta leda till en ökad arbetsbelastning och minskade möjligheter till återhämtning för rektorer. Det kan i sin tur påverka både arbetsmiljön och kvaliteten i verksamheten negativt.

Om förslaget genomförs är det viktigt att säkerställa att rektorer har tillgång till ett fungerande ledningsstöd, även om det formella ansvaret inte kan delegeras.

Förslag 7.1.6 – Insatser för rektorsförsörjning

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget.

Åtgärder som syftar till att minska rektorsomsättning och stärka kompetensförsörjningen är viktiga ur arbetsmiljösynpunkt, då hög omsättning ofta är en indikator på brister i arbetsmiljön.

Förslag 7.1.7 – Skärpta behörighetskrav för rektorer

Arbetsmiljöverket skulle kunna tillstyrka förslaget under förutsättning att kompetenskraven även inkluderar kunskap om arbetsmiljöarbete.

Rektorer har en central roll som arbetsgivarföreträdare och ansvarar för arbetsmiljön i verksamheten, vilket ställer krav på kunskap inom detta område.

Förslag 7.1.8 – Krav på genomförd befattningsutbildning

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget.

Det är positivt att säkerställa att rektorer genomgår utbildning inom en viss tid, men det är viktigt att huvudmännen skapar förutsättningar för att genomföra utbildningen inom arbetstid och utan att arbetsbelastningen blir ohälsosam.

Förslag 7.1.9 – Begränsning av tillträde till befattningsutbildning

Arbetsmiljöverket avstyrker förslaget.

Skälet är att Arbetsmiljöverket ser vissa risker med att biträdande rektorer inte längre får tillgång till samma utbildning som rektorer. Biträdande rektorer har ofta betydande arbetsmiljöuppgifter i praktiken. Begränsad tillgång till kvalificerad utbildning kan påverka deras förutsättningar att hantera detta ansvar, vilket kan få konsekvenser för arbetsmiljön i verksamheten. Om förslaget genomförs är det viktigt att den föreslagna alternativa utbildningen därför säkerställer tillräcklig kompetens även inom arbetsmiljöområdet.

Förslag 7.1.11 – Åtskillnad mellan rektor och skolchef

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget.

En tydligare rollfördelning kan minska risken för oklara ansvarsförhållanden, vilket är positivt ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Förslag 7.1.12 – Behörighetskrav och utbildning för skolchefer

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget.

Skolchefer har en central roll i att skapa organisatoriska förutsättningar för en god arbetsmiljö. Det är därför angeläget att funktionen omfattas av tydliga kompetenskrav, där kunskap om arbetsmiljö och ledning utgör en integrerad och obligatorisk del.

Mot denna bakgrund ser Arbetsmiljöverket positivt på införandet av en statlig befattningsutbildning för skolchefer. Samtidigt noterar myndigheten att utredningen identifierar vissa hinder för att göra utbildningen obligatorisk. Arbetsmiljöverket vill i detta sammanhang framhålla att myndigheten i tidigare regeringsuppdrag har föreslagit att en sådan utbildning bör vara obligatorisk.

Mot bakgrund av skolchefens strategiska betydelse för arbetsmiljön bedömer Arbetsmiljöverket att det finns ett fortsatt behov av att närmare utreda förutsättningarna för en obligatorisk befattningsutbildning. En sådan ordning skulle kunna bidra till mer likvärdiga förutsättningar för ett systematiskt och kunskapsbaserat arbetsmiljöarbete inom skolväsendet.

Arbetsmiljöverket anser därför att frågan om obligatorisk befattningsutbildning bör utredas vidare, med inriktningen att på sikt kunna införa ett sådant krav.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Lars Lööv. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Darin Isaksson deltagit. Föredragande har varit Kristian Hansson.

Lars Lööv

Kristian Hansson

Kopia skickad till:
Arbetsmarknadsdepartementet